

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-398/19 – 1

Lieta C-398/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 23. maijs

Iesniedzējtiesa:

Kammergericht Berlin (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 14. maijs

Izdošanas lieta attiecībā uz:

BY

**KAMMERGERICHT [FEDERĀLĀS ZEMES AUGSTĀKĀS TIESAS
BERLĪNĒ]**

Lēmums

[..]

Izdošanas lietā attiecībā uz

Ukrāinas un Rumānijas pilsoni

BY,

dzimušu 1973. gada 6. oktobrī Zastavnā (Ukraina),

dzīvojošu [..] Berlīnē, [..]

turpmāk tekstā arī –

“BY”,

4. *Strafsenat des Kammergerichts in Berlin* [Federālās zemes augstākās tiesas Berlīnē Ceturtais kriminālietu senāts] 2019. gada 14. maijā nolēma:

Saskaņā ar LESD 267. pantu uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1. Vai principi, kuri konstatēti Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumā lietā *Petruhhin* (C-182/15) par **[oriģ. 2. lpp.]** LESD 18. un 21. panta piemērošanu gadījumos, kad ir saņemts trešās valsts izdošanas lūgums attiecībā uz Savienības pilsoni, ir piemērojami arī gadījumos, ja šī kriminālvajāšanā esošā persona uz dzīvi dalībvalstī, kurai lūdz izdošanu, ir pārcēlusies laikā, kad tā vēl nebija Savienības pilsone?
2. Vai, pamatojoties uz Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumu lietā *Petruhhin* (C-182/15), dalībvalstij, kurai lūdz izdošanu un kura ir personas mītnes zeme, ir pienākums prasīt trešajai valstij, kas ir lūgusi izdošanu, pārsūtīt izdodamās personas pārņemšanas lietas materiālus pārbaudes veikšanai?
3. Vai, pamatojoties uz Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumu lietā *Petruhhin* (C-182/15), dalībvalstij, kurai trešā valsts ir lūgusi izdot Savienības pilsoni, ir pienākums atteikt izdošanu un pašai pārņemt kriminālvajāšanu, ja šai dalībvalstij saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem tas ir iespējams?

Pamatojums:

1 I. Fakti:

1. 2016. gada 15. martā Ukrainas iestādes saskaņā ar Eiropas Padomes Konvenciju par izdošanu, turpmāk tekstā – “EPKI”) 12. pantu tieslietu saziņas ceļā (EPKI 2. papildprotokola 5. pants) iesniedza atbilstošu oficiālu Ukrainas Ģenerālprokuratūras izdošanas lūgumu [..], pieprasot kriminālvajāšanā esošas personas aizturēšanu un izdošanu. Tās sniedza ziņas, ka Zastavnas rajona tiesa, vadoties no pamatlietā esošajiem faktiem **[oriģ. 3. lpp.]**, 2016. gada 26. februārī ir pieņēmusi lēmumu par apcietinājumu, pamatojoties uz kuru šai personai tika piemērots pirmstiesas apcietinājums. Kā izriet no pārkāpuma apraksta, kas sniegts izdošanas lūgumā, tam pievienotā Zastavnas pilsētas policijas Izmeklēšanas nodaļas 2016. gada 26. februāra iesniegumā un lēmumā par apcietinājuma piemērošanu, kriminālvajāšanā esošā persona esot vairākkārt piesavinājusies līdzekļus [kādā Ukrainas valstij piederošā uzņēmumā]. Konkrēti:

- 2 a) Laika posmā no 2010. gada 8. augusta līdz 1. septembrim kriminālvajāšanā esošā persona esot kādā no filiālēm piesavinājis 2044 litrus dīzeļdegvielas 11 589,00 UAH vērtībā no dabas katastrofas seku novēršanai paredzētā degvielas daudzuma, un, lai slēptu to, kopā ar citiem līdzdalībniekiem izgatavojuši viltotus dokumentus, kuros fiktīvi transportlīdzekļi tika norādīti kā iespējami dīzeļdegvielas saņēmēji atbilstoši paredzētajam mērķim.
- b) 2011. gada 24. janvārī kriminālvajāšanā esošā persona esot devusi norādījumus samaksāt administratīvo sodu 1700,00 UAH apmērā no [attiecīgā uzņēmuma] līdzekļiem, kas viņam saskaņā ar Ukrainas Pensiju fonda lēmumu

būtu bijis jāmaksā personīgi. Maksājums esot veikts ar 2011. gada 29. marta maksājuma uzdevumu.

c) 2011. gada janvārī/februārī kriminālvajāšanā esošā persona esot uzturējusies Vācijas Federatīvajā Republikā privātu iemeslu dēļ, bet uzrādījusi to kā komandējumu, lai noslēgtu līgumus par ceļu būves tehnikas piegādi. Pēc atgriešanās viņam esot aprēķināta, un viņš esot saņēmis algu par komandējumu 2333,70 UAH apmērā, kuru faktiski nebija tiesīgs saņemt.

d) 2011. gada 1. augustā kriminālvajāšanā esošā persona esot devusi norādījumus no [attiecīgā uzņēmuma] līdzekļiem samaksāt administratīvo sodu 3400,00 UAH apmērā, kurš viņam saskaņā ar Ukrainas Pensiju fonda lēmumu būtu bijis jāmaksā personīgi. Maksājums esot veikts ar kavēšanos.

- 3 2. 2016. gada 26. jūlijā kriminālvajāšanā esošā persona tika īslaicīgi aizturēta saskaņā ar *IRG* [Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās] 19. pantu. Persona tiesas sēdēs, kuras attiecībā uz viņu saskaņā ar *IRG* 22. pantu notika tajā pašā dienā un saskaņā ar *IRG* 28. pantu – 2016. gada 23. augustā [oriģ. 4. lpp.], cēla iebildumus pret izdošanu, nepiekrita vienkāršotai izdošanai (*IRG* 41. pants) un – pēdējā sēdē – neatteicās no EPKI 14. pantā paredzēto īpašo noteikumu piemērošanas.
- 4 Ar 2016. gada 1. augusta lēmumu Senāts attiecībā uz kriminālvajāšanā esošo personu izdeva rīkojumu par izdošanas apcietinājumu, un ar 2016. gada 29. septembra lēmumu – par apcietinājuma pagarināšanu. Ar 2016. gada 28. novembra lēmumu Senāts atbrīvoja kriminālvajāšanā esošo personu no izdošanas apcietinājuma, kā drošības līdzekli nosakot drošības naudas iemaksu 10 000,00 EUR apmērā, kā arī pienākumu noteiktā laikā pieteikties attiecīgā iestādē un aizliegumu viņam atstāt Vācijas Federatīvo Republiku bez Senāta piekrišanas. Pēc drošības naudas iemaksas 2016. gada 2. decembrī kriminālvajāšanā esošā persona tika atbrīvota no izdošanas apcietinājuma.
- 5 3. Kriminālvajāšanā esošā persona ir (arī) Rumānijas pilsonis, kaut gan – cik zināms – nekad nav dzīvojis Rumānijā, bet 2012. gadā ir pārcēlies uz Vāciju no Ukrainas, kur viņš dzīvoja līdz tam. Rumānijas pilsonību viņš ir ieguvis (tikai) 2014. gadā, iesniedzot pieteikumu kā kādreiz Rumānijas Bukovinas reģionā dzīvojušu bijušo Rumānijas pilsoņu pēcnācējs.
- 6 Ņemot vērā kriminālvajāšanā esošās personas Rumānijas pilsonību, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* [Berlīnes Ģenerālprokuratūra] – atsaucoties uz Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumu lietā *Petruhhin* (C-182/15) – 2016. gada 9. novembra vēstulē, kurai pievienota Senāta 2016. gada 1. augusta lēmuma kopija, informēja Rumānijas Tieslietu ministriju par izdošanas lūgumu un jautāja, vai ir paredzama kriminālvajāšanas pārņemšana. 2016. gada 22. novembra vēstulē Rumānijas Tieslietu ministrija informēja, ka par kriminālvajāšanu varētu lemt tikai pēc Ukrainas tiesu iestāžu pieprasījuma. Pēc Senāta ierosinājuma Ģenerālprokuratūra 2017. gada 2. janvārī nosūtīja vēstuli Rumānijas Tieslietu

ministrijai [oriģ. 5. lpp.] papildus jautājot, vai par uzrādītiem nodarījumiem būtu piemērojamas Rumānijas krimināltiesības kriminālvajāšanā esošai personai arī neatkarīgi no Ukrainas tiesu iestāžu kriminālvajāšanas lūguma (EPKI 6. panta 2. punkta nozīmē). 2017. gada 15. marta atbildē Rumānijas Tieslietu ministrija informēja, ka valsts apcietināšanas ordera izdošana kā nosacījums Eiropas apcietināšanas orderim paredz iegūt pietiekamus pierādījumus par kriminālvajāšanā esošās personas izdarīto pārkāpumu, un lūdza Berlīnes prokuroru iesniegt dokumentus un pierādījumu kopijas no Ukrainas. Senāts šo skaidrojumu, kas nesniedz tiešu atbildi uz lūgumraksta vēstulē uzdoto jautājumu, saprot tādējādi, ka Rumānijas tiesību akti principā pieļauj Rumānijas pilsoņa kriminālvajāšanu par darbībām, kas izdarītas ārzemēs.

7 4. Berlīnes Ģenerālprokuratūra pieprasīja atzīt par pieļaujamu kriminālvajāšanā esošās personas izdošanu Ukrainai, ar mērķi veikt kriminālvajāšanu par darbībām, kas aprakstītas Ukrainas ģenerālprokuratūras 2016. gada 15. marta izdošanas lūgumā [..].

8 5. Senāts uzskata, ka kriminālvajāšanā esošās personas izdošana ir pieļaujama. Tomēr tas saskata, ka šāda lēmuma izpildi apgrūtina Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedums *Petruhhin* lietā (C-182/15), tā kā Rumānijas tiesu iestādes līdz šim nav lēmušas ne pozitīvi, ne negatīvi ietekmēt kriminālvajāšanu par nodarījumiem, kas ir izdošanas lūguma priekšmets.

9 II. Prejudiciālo jautājumu pamatojums

1. Vācijas Federatīvā Republika neizdod savus pilsoņus trešajām valstīm. Šajā sakarā *Grundgesetz* [Pamatlikuma] 16. panta 2. punkts nosaka: [oriģ. 6. lpp.]

Neviens Vācijas pilsonis nevar tikt izdots citai valstij. Ar likumu var noteikt atkāpes, paredzot izdošanu dalībvalstij vai starptautiskai tiesai, ja vien ir nodrošināta tiesiskuma principu ievērošana.

10 Attiecībā uz citu dalībvalstu pilsoņiem šāds izdošanas aizliegums normatīvajos aktos nav noteikts.

11 Tomēr zināmos apstākļos šāds aizliegums izriet no Tiesas 2016. gada 6. septembra sprieduma lietā *Petruhhin* (C-182/15). Šajā spriedumā, ievērojot LESD 18. pantā paredzēto diskriminācijas aizliegumu, ņemtas vērā arī LESD 21. panta 1. punktā noteiktās brīvas pārvietošanās tiesības, kas dod ikvienam Eiropas Savienības pilsonim tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā.

12 Pamatlietā faktiskie apstākļi atšķiras no apstākļiem *Petruhhin* (C-182/15) lietā, kurā Tiesa pieņēma spriedumu 2016. gada 6. septembrī, tādējādi, ka kriminālvajāšanā esošā persona, laikā, kad tā pārcēlās dzīvot no Ukrainas uz Vācijas Federatīvo Republiku, vēl nebija ieguvusi Rumānijas pilsonību, un tai bija tikai Ukrainas pilsonība. Tāpēc kriminālvajāšanā esošās personas uzturēšanās

Vācijas Federatīvajā Republikā netika balstīta uz LESD 21. panta 1. punktā paredzēto tiesību izmantošanu.

13 Līdz ar to Senāts uzdod šādu jautājumu:

Vai principi, kuri konstatēti Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumā lietā *Petruhhin* (C-182/15) par LESD 18. un 21. panta piemērošanu gadījumos, kad ir saņemts trešās valsts izdošanas lūgums attiecībā uz Savienības pilsoni, ja šī kriminālvajāšanā esošā persona uz dzīvi dalībvalstī, kurai lūdz izdošanu, ir pārcēlusies laikā, kad tā vēl nebija Savienības pilsone? **[oriģ. 7. lpp.]**

14 2. Rumānijas tiesībsargājošās iestādes ir saprotami norādījušas, ka, lai lemtu par valsts apcietinājuma ordera izdošanu, uz kura pamata varētu izdot Eiropas apcietinājuma orderi, tām ir nepieciešami pierādījumi pret kriminālvajāšanā esošo personu, lai pārbaudītu iesaisti noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

15 Vācijas iestāžu rīcībā šādu pierādījumu nav, jo savstarpējās juridiskās palīdzības līguma ietvaros lūgumam par izdošanu pierādījumi parasti nav jāpievieno. EPKI 12. panta 2. punkts nosaka tikai sekojošo:

Lūgumam jāpievieno:

(...)

b) to nodarījumu apraksts, sakarā ar kuriem tiek lūgta izdošana, pēc iespējas precīzāk norādot to izdarīšanas laiku un vietu, juridisko kvalifikāciju un atsaucis uz piemērojamām tiesību normām;

(...)

16 Tādēļ Vācijas iestādēm nav iespējams sniegt Rumānijas tiesībsargājošām iestādēm pierādījumus, ar kuriem pamatots izdošanas lūguma priekšmets. Turklāt ir apšaubāms, vai šādus pierādījumus, ja tie saistībā ar izdošanas lūgumu tiktu iesniegti, varētu vienkārši pārsūtīt citai valstij, vai arī tas būtu vienīgi trešās valsts, kura lūdz izdošanu, kompetencē. Tas pats attiecas uz pilnīga izdošanas lūguma nosūtīšanu mītnes dalībvalstij, kas parasti nav pietiekams lēmuma pieņemšanai par apcietināšanas ordera izsniegšanu.

17 Tādējādi, īstenojot Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumā lietā *Petruhhin* (C-182/15) noteiktos principus par LESD 18. un 21. panta piemērošanu, praktiska problēma ir tā, ka, lai veiktu mītnes dalībvalsts veikto kriminālvajāšanas pārņemšanas pārbaudi **[oriģ. 8. lpp.]**, nepietiek tikai ar informāciju par izdošanas lūgumu, bet mītnes dalībvalstij ir jāpieprasa dokumentācija no lūguma iesniedzējas trešās valsts. Tas būtu ļoti laikietilpīgs process gan diplomātisko kanālu izmantošanas dēļ, gan tāpēc, ka būtu jāpārtulko procesuālie dokumenti, kas varētu būt ļoti apjomīgi, kas, šķiet, nebūtu pamatoti, it īpaši, ja kriminālvajāšanā esošā persona atrodas izdošanas apcietinājumā.

18 Laika patēriņš netiktu samazināts, ja dalībvalsts, kurai lūdz izdošanu, aicinātu lūguma iesniedzēju trešo valsti nosūtīt lūgumu pārņemt kriminālvajāšanu mītnes dalībvalstij. Šis ceļš varētu būt nepraktisks arī tāpēc, ka dalībvalsts, kurai lūdz izdošanu, regulāri nevarēs novērtēt, vai mītnes dalībvalsts vispār var uzņemt kriminālvajāšanu saskaņā ar tās tiesību aktiem.

19 Līdz ar to Senāts uzdod šādu jautājumu:

Vai, pamatojoties uz Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumu lietā *Petruhhin* (C-182/15), dalībvalstij, kurai lūdz izdošanu un kura ir personas mītnes zeme, ir pienākums prasīt trešajai valstij, kas ir lūgusi izdošanu, pārsūtīt izdodamās personas pārņemšanas lietas materiālus pārbaudes veikšanai?

20 3. Vācijas tiesībās ir noteikta atbildība par ārvalsts kriminālvajāšanas pārņemšanu gadījumos, kad nav notikusi izdošana. *StGB* [Krimināllikuma] 7. pantā ir paredzēts:

(1) Vācijas krimināltiesības ir piemērojamas noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti ārvalstīs, nodarot kaitējumu Vācijas pilsonim, ja šī darbība ir kriminālsodāma arī valstī, kurā tā izdarīta, vai ja uz vietu, kurā darbība ir izdarīta, neattiecas neviena krimināltiesību jurisdikcija.

(2) Citiem ārvalstīs izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem Vācijas krimināltiesības ir piemērojamas, ja par attiecīgo nodarījumu tā izdarīšanas vietā ir paredzēta kriminālatbildība vai uz vietu, kurā darbība ir izdarīta, neattiecas neviena krimināltiesību jurisdikcija, un ja noziedzīgo nodarījumu izdarījusī persona [oriģ. 9. lpp.]:

1. noziedzīga nodarījuma brīdī bija Vācijas pilsonis vai par tādu ir kļuvis pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas;

2. noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī bija ārvalstnieks, kas atrodas Vācijas teritorijā, un, lai gan izdošanas likums pieļauj izdošanu saskaņā ar nodarījuma raksturu, tas netiks izdots, jo izdošanas lūgums netika iesniegts vai atteikts saprātīgā termiņā, vai izdošana nav izpildāma.

21 Saskaņā ar šiem noteikumiem būtu iespējams ņemt vērā arī diskriminācijas aizliegumu, kas izriet no LESD 18. panta, atzīstot, ka Savienības pilsoņa izdošana trešajai valstij iepretim Vācijas pilsoņa neizdošanai ir nepieņemama saistībā ar Eiropas Savienības tiesību aktos paredzēto diskriminācijas aizliegumu, un kriminālvajāšanu pārņems Vācijas tiesībsardzības iestādes.

22 Tomēr Senāts uzskata, ka šāda pieeja ievērojami apdraud kriminālvajāšanas efektīvas veikšanas iespēju. Ja *StGB* 7. panta 2. punkta 2. apakšpunktā paredzētās kriminālvajāšanas dēļ Savienības pilsoņa izdošana no Vācijas uz trešo valsti jau no paša sākuma ir nepieļaujama, nevarētu tikt izskatīts arī izdošanas apcietināšanas ordera jautājums. Attiecīgi *IRG* 15. pantā noteikts:

(1) *Pēc izdošanas lūguma saņemšanas var tikt pieņemts lēmums par izdošanas apcietinājuma piemērošanu kriminālvajāšanā esošai personai, ja:*
(...)

(2) *1. punkts nav piemērojams, ja izdošana prima facie šķiet nepieļaujama.*

- 23 No otras puses, šajā procesa stadijā nav iespējama arī apcietināšanas ordera izdošana, pamatojoties uz Vācijas normatīvajiem aktiem, kas kā priekšnoteikumu paredz pamatotu aizdomu par noziedzīgu nodarījumu esamību (*StPO* [Kriminālprocesa likuma] 112. panta 1. punkta pirmais teikums), ko var apstiprināt tikai veicot pret kriminālvajāšanā esošo personu savāktu pierādījumu pārbaudi. To nodrošināšanai Vācijas kompetentajām iestādēm būtu jāpiedāvā kriminālvajāšanas pārņemšana trešajai valstij, kura lūgusi izdošanu, proti, jāierosina atbilstošs trešās valsts pieprasījums. Ir jāpanāk **[oriģ. 10. lpp.]**, ka kriminālvajāšanā esošā persona pierādījumu pārbaudei nepieciešamo laiku, kurā kriminālprocesuālo garantiju piemērošana nebūtu iespējama, nevarētu izmantot, lai turpinātu bēgšanu un tādējādi (atkal) izvairītos no kriminālvajāšanas.
- 24 Līdz ar to Senāts uzdod šādu jautājumu:

Vai, pamatojoties uz Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumu lietā *Petruhhin* (C-182/15), dalībvalstij, kurai trešā valsts ir lūgusi izdot Savienības pilsoni, ir pienākums atteikt izdošanu un pašai pārņemt kriminālvajāšanu, ja šai dalībvalstij saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem tas ir iespējams?

[..]

DARBA
PILNVARĪBĀ